

7. BIOLOŠKO-EKOLOŠKI RAZISKOVALNI TABOR (BERT) 2021 – SVETI PRIMOŽ NA POHORJU

Letošnji Biološko-ekološki raziskovalni tabor (BERT) je potekal med 1. in 7. avgustom 2021 na Svetem Primožu na Pohorju. Skupina za kačje pastirje je popisovala na območju Pohorja, Dravske doline in Kozjaka. Glede na podatke prejšnjih let je območje obetalo veliko pestrost kačjih pastirjev. Še posebej zanimivo je Pohorje, ki ima zaradi svoje nepropustne kamninske podlage množico najrazličnejših površinskih vod. Med njimi so tudi visoka barja z edinstveno združbo kačjih pastirjev, ki jo lahko v Sloveniji vidimo samo še na barjih Jelovice, Pokljuke in raztreseno po visokogorju.

SLIKA 1. Udeleženci tabora BERT 2021. Od leve proti desni: Matic Gabor, mentorica Nika Tivadar, zadaj Urban Horvat, Leja Piko, Tjaša Šentjurc, Ajda Vardjan, zadaj Jacob Lidauer, mentor Mark Plut, Dejan Galjot
(Foto: N. Šabeder, 7-VIII-2021).

Letošnji tabor je imel precejšnjo nesrečo z vremenom. Najprej je dan pred začetkom tabora ta del Slovenije zajelo močno neurje, ki je odplavilo nekaj

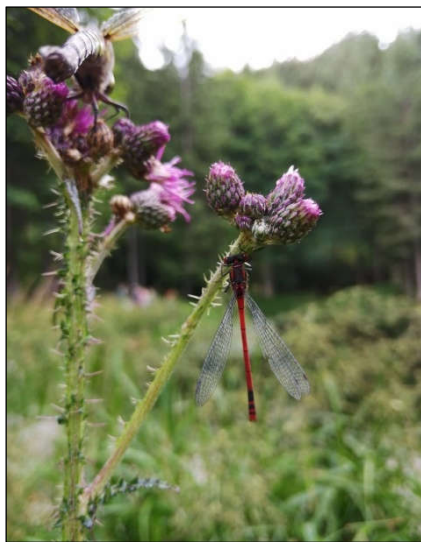
pohorskih cest in tudi večino odraslih kačjih pastirjev. Deževno in oblačno vreme je vztrajalo tudi večji del tedna, z lepšim vremenom smo se srečali šele zadnji terenski dan. Tako smo bili obsojeni na iskanje zaplat sončnega vremena in tisto malo kačjih pastirjev, ki so prevedrili slabo vreme. Tekom tabora smo obiskali 21 lokalitet (TABELA 1), popisali pa smo skupno 31 vrst kačjih pastirjev (TABELA 2).

Prvi dan 2-VIII-2021 je bilo najlepše vreme napovedano v okolici Kozjaka, tako da smo se odpravili v Zgornjo Kaplo. Popisali smo mlako v samem kraju, Odomovo jezero in še Potočnikov potok. Celokupno smo videli zelo malo kačjih pastirjev, smo pa ob Potočnikovem potoku našli oba naša studenčarja.

V torek 3-VIII-2021 smo se odpravili na Ribniško jezero na Pohorju in nekaj okoliških jezerc. Na Ribniškem jezeru je bilo vreme vetrovno in oblačno z rahlim dežjem. Tu smo opazovali večje število sveže izlevljenih barjanskih dev *Aeshna juncea*. V bližini lovske kočice Jelenovka smo pregledali tri mlake, kjer smo zabeležili 5 vrst, med njimi tudi barjansko devo. Presenečenje je bila najdba spomladanske vrste, ranega plamencja *Pyrrhosoma nymphula*. Ob vračanju v dolino smo izkoristili nekaj sončnih žarkov za malico, med katero nas je pri planinski koči Pesnik obiskal kačji potočnik *Ophiogomphus cecilia*. Najdba je bila kar veliko presenečenje, saj vrste nismo pričakovali tako daleč od tekočih vod. Po malici smo se ustavili še na ribniku Reš pri Radljah ob Dravi, kjer smo popisali 7 vrst, vendar nas je kmalu po prihodu pregnala nevihta.

SLIKA 2. Kačji potočnik *Ophiogomphus cecilia* na obisku.
(Foto: M. Plut, 3-VIII-2021).

SLIKA 3. Barjanska deva *Aeshna juncea* zgoraj levo in rani plamenc *Pyrrhosoma nymphula* desno.
(Foto: M. Plut, 3-VIII-2021).

TABELA 1. Seznam popisanih lokalitet na Biološko-ekološkem raziskovalnem taboru (BERT) med 1-VIII in 7-VIII-2021.

N	TOČNA LOKALITETA	KOORDINATE GK	DATUM
1	Zgornja Kapla, ribnik pri cerkvi Sveta Katarina	529125,165847	2-VIII-2021
2	Zgornja Kapla, Odomovo jezero	528501, 166776,	2-VIII-2021
3	Zgornja Kapla, Potočnikov potok pri Odomovem jezeru	528703, 166755,	2-VIII-2021
4	Zgornja Kapla, Potočnikov potok J od kmetije Topajšek	527115, 167128,	2-VIII-2021
5	Zgornja Kapla, ribnik na S pritoku Potočnikovega potoka, Z od domačije Topajšek	526992, 167346	2-VIII-2021
6	Hudi kot, Ribniško jezero	521098, 150113	3-VIII-2021
7	Hudi kot, jezerce ob cesti Z od lovske kočje Jelenovka	521467, 150816	3-VIII-2021
8	Hudi kot, mlaka V od ceste 150 m SZ od lovske kočje Jelenovka	521461, 150934	3-VIII-2021
9	Hudi kot, planinska kočja Pesnik	519589, 152574	3-VIII-2021
10	Zgornja Vižinga, ribnik Reš	515975, 162476	3-VIII-2021
11	Selnica ob Dravi, ribnik ob gradu Viltuš	541017, 157474	4-VIII-2021
12	Selnica ob Dravi, potok ob gradu Viltuš	541288, 157630	4-VIII-2021
13	Bojtina, Stegnetovo močvirje ob potoku Bistrica 200 m V od Stegnetove bajte	537341, 148586	4-VIII-2021
14	Bojtina, Trtnikovo močvirje	537432, 148382	4-VIII-2021
15	Bojtina, Prednikovo močvirje	537045, 147585	4-VIII-2021
16	Osankarica, Črno jezero na Pohorju	533472, 145149	4-VIII-2021
17	Areh, zadrževalnik za zasneževanje	539739, 150312	4-VIII-2021
18	Trbonje, Trbonjsko jezero	510032, 160969	5-VIII-2021
19	Zgornja Vižinga, ribnik Reš	515975, 162476	5-VIII-2021
20	Rače, Krajinski park Rački ribniki - Požeg, Rački ribniki	552620, 144280	6-VIII-2021
21	Radkovec, mlaka ob glavni cesti, zahodno od kapelice	536343, 140703	6-VIII-2021
22	Malo Tinje, mlaka ob glavni cesti, zahodno od Vidmarjeve kapelice	538301, 141289	6-VIII-2021

V sredo 4-VIII-2021 smo bili ponovno na Pohorju in sicer na barjih Stegnetovega, Trtnikovega in Prednikovega močvirja ter na Črnem jezeru. Vreme je bilo spet oblačno, z občasnimi sončnimi trenutki. Ujeli smo nekaj značilnih barjanskih vrst, barjansko devo, barjanskega lesketnika *Somatochlora arctica*, barjanskega spreletavca *Leucorrhinia dubia*, žal ujetega v pajkovo mrežo, in lisastega ploščca *Libellula quadrimaculata*. Na Črnem jezeru smo bili tudi priča

sinhronemu izletanju velikega števila obvodnih zverc *Lestes sponsa*. V četrtek 5-VIII-2021 smo imeli skrajšan terenski dan zavoljo slabega vremena in smo obiskali Trbnjsko jezero ter ponovno ribnik Reš. V Trbnjah smo prvič na taboru videli modrega ploščca *Libellula depressa*, na ribniku Reš pa smo v okviru tabora opazili dve novi vrsti na tej lokaciji.

TABELA 2. Seznam 31 zabeleženih vrst na Biološko-ekološkem raziskovalnem taboru (BERT) med 1-VIII in 7-VIII-2021, z dodanimi zaporednimi številkami lokalitet iz TABELA 1.

VRSTA	ZAP. ŠT. LOKALITETE
<i>Calopteryx splendens</i> - PASASTI BLEŠČAVEC	20, 21
<i>Calopteryx virgo</i> - MODRI BLEŠČAVEC	3, 4
<i>Lestes sponsa</i> - OBVDNA ZVERCA	15, 16, 20
<i>Chalcolestes viridis</i> - ZELENA PAZVERCA	20, 21
<i>Ischnura elegans</i> - MODRI KRESNIČAR	1, 2, 5, 10, 19, 20
<i>Enallagma cyathigerum</i> - BLEŠČEČI ZMOTEC	2, 7, 10, 17, 19, 22
<i>Coenagrion puella</i> - TRAVNIŠKI ŠKRATEC	6, 7, 10, 11, 19, 20, 21, 22
<i>Erythromma viridulum</i> - MALI RDEČEOKEC	20
<i>Pyrrhosoma nymphula</i> - RANI PLAMENEC	7
<i>Platycnemis pennipes</i> - SINJI PRESLIČAR	1, 2, 4, 5, 10, 18, 19, 20, 21, 22
<i>Aeshna cyanea</i> - ZELENOMODRA DEVA	2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 21
<i>Aeshna juncea</i> - BARJANSKA DEVA	6, 7, 13, 14
<i>Anax imperator</i> - VELIKI SPREMLJEVALEC	11, 19, 20
<i>Ophiogomphus cecilia</i> - KAČJI POTOČNIK	9
<i>Onychogomphus forcipatus</i> - BLEDI PEŠČENEC	18
<i>Cordulegaster heros</i> - VELIKI STUDENČAR	4, 12, 21
<i>Cordulegaster bidentata</i> - POVIRNI STUDENČAR	3, 9, 14
<i>Cordulia aenea</i> - MOČVIRSKI LEBDUH	1
<i>Somatochlora meridionalis</i> - SREDOZEMSKI LESKETNIK	20
<i>Somatochlora arctica</i> - BARJANSKI LESKETNIK	13, 14
<i>Libellula quadrimaculata</i> - LISASTI PLOŠČEC	14
<i>Libellula depressa</i> - MODRI PLOŠČEC	18
<i>Orthetrum cancellatum</i> - PRODNI MODRAČ	10, 19, 20
<i>Orthetrum albistylum</i> - TEMNI MODRAČ	10, 19, 20
<i>Orthetrum coerulescens</i> - MALI MODRAČ	14, 20
<i>Orthetrum brunneum</i> - SINJI MODRAČ	18
<i>Leucorrhinia dubia</i> - BARJANSKI SPRELETAVEC	16
<i>Sympetrum sanguineum</i> - KRVAVORDEČI KAMENJAK	20
<i>Sympetrum fonscolombii</i> - MALINAVORDEČI KAMENJAK	10
<i>Sympetrum striolatum</i> - PROGASTI KAMENJAK	20
<i>Crocothemis erythraea</i> - OPOLDANSKI ŠKRLATEC	20

Za zadnji dan 6-VIII-2021 je bilo napovedano najlepše vreme. Nameravali smo obiskati še nekaj barij na Pohorju, vendar je bil dostop možen samo z južne strani zaradi odplavljenih cest. Na našo nesrečo je bila zaprta tudi cesta z južne strani. Ker nismo hoteli zapraviti najlepšega dneva na taboru, sva se s somentorico odločila, da gremo v Krajinski park Rački ribniki - Požeg in da udeležencem pokaževa kar največje število različnih kačjih pastirjev. V Račah smo ostali večino dneva in popisali skupno 15 vrst, od tega 5 novih vrst za tabor.

To je bil najin prvi tabor v vlogi mentorjev in pred začetkom tabora sva bila kar malo v skrbeh, če bova lahko udeležencem primerno prikazala terensko delo odonatologov. Strahovi so se kmalu razblinili, saj je bilo splošno vzdušje tako na taboru kot v skupini zelo prijetno. Ne glede na slabo vreme smo uspeli videti kar nekaj vrst, tako kačjih pastirjev kot tudi drugih živali. Mislim, da bo vsem tabor ostal v lepem spominu, nama še posebej zaradi nepričakovanega srečanja s kačjim potočnikom.

(M. PLUT & N. TIVADAR)

POTOPIS Z MEDNARODNEGA SREČANJA ODONATOLOGOV BALKANA – (BOOM) 2021, BOSNA IN HERCEGOVINA

Deseti BOOM je potekal v Bosni in Hercegovini od 16. do 22. avgusta 2021, kar je dva tedna kasneje od ustaljenega termina. Tako pozno v sezoni na terenih nismo pričakovali visoke številčnosti in diverzitete kačjih pastirjev, smo pa pričakovali zaostritev protikoronskih ukrepov in posledično nizko število udeležencev.

Zmernih pričakovanj in obetov smo v ponedeljek, 16-VIII-2021, krenili proti Bosni in Hercegovini štirje Slovenci. Ana za volanom, Maja nasmejana, Damjan s hladilnim gelom na sveže zvitem gležnju in jaz s polno hladilno torbo. Umirjena vožnja z obilico postankov nas je pozno popoldne privedla preko ravníc Bosne do vznožja dinarskega pasu Hercegovine. Po vijugasti cesti smo se s severa proti jugu prebili med hribi in še preden je sonce zašlo, smo se ustavili na pobočju vzpetine. Pogled nam je razkril široko ravnico Glamoškega polja, pokrito z visoko, suho travo, ki se

